

Timocrom

Tinerimei Române

ABONAMENT ANUAL:

Pe un an.....Lei 180—
Pe un jumătate an.....Lei 100.—
Autorități și instituțiuni.....Lei 500—
In streinătate dublu.

ANUNȚURI DUPĂ TARIF SE PRIMESC
LA ADMINISTRAȚIA ZIARULUI
CLUJ, STRADA REGINA MARIA No. 36

REDAȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA:
Cluj, Strada Regina Maria Nr. 36. — Telefon: 7-69

Spirit democratic

Di Virgil Madgearu a rostit cu prilejul congresului „Tineretului Național-Tărănist” un discurs de mare însemnătate, care nu poate rămâne fără comentariu.

Ministrul nostru de Finanțe este un om modern în sensul adevărat al cuvântului. El a înțeles că guvernarea unui partid trebuie să lase urme adânci în viața unei națiuni, realizări și opere constructive dictate de spiritul și necesitățile vremilor și s'a încadrat numai decât în noul ritm de viață. Teoretician și specialist cu reputație în materie economică, el a căutat, ce-i drept, să dea o notă personală legislației economice și să pună în aplicare convingerile sale doctrinare, impunându-ne un fel de pragmatica sanetio, o constituție economică, dar în același timp a și realizat. Pretutindeni pe unde a trecut, a procedat la o curățire generală și apoi, fără șovăire, la fapte. Admitem, că multe lucruri s'au făcut în pripă și că deosebi legiferarea economică este susceptibilă de modificări și rețușări, dar trebuie să recunoaștem și meritele curioasei și expeditiviei metode de lucru, mai totdeauna încoronată de succes, trebuie să admira energia, puterea de muncă, perseverența și atitudinea fermă în toate chestiunile politice și actuale de guvernământ.

Avântul cu care a pornit la lucru, ne îndreptățește să nu mai vorbim de „carul statului” căci di Madgearu a înhămat un avion înaintea vehicului treburilor publice, folosindu-se de toate mijloacele tehnice moderne, și nu înțelege să se lase oprit în zborul său îndrăzneț de nici un obstacol, de nici o amenințare sau avertisment.

Experiența guvernării a făcut din di Madgearu un adept convins al realizărilor și realităților, care condamnă teoria dacă nu este pusă în practică. Omul politic și bărbatul de stat se inspiră totdeauna din necesitățile imperative ale poporului și din stările faptice momentane, cari cer soluțiuni rapide, categorice și practice. Trăim timpuri, când nu ne este permis să ne pierdem în considerațiuni teoretice, de ordin ideologic și doctrinar. A trecut vremea experimentelor științifice, astăzi ni se cer fapte, fapte și iar fapte! Bolșevismul rusesc, cel mai mare și istoricește, poate, cel mai de seamă experiment social, ne dovedește că un popor nu se ferește cu și prin teorii. Dar s'ar putea obiecționa că nu se poate guvernarea fără program și că orice partid politic trebuie să aibă un program precis, care să-l diferențieze de celelalte partide. În linii mari da, nu însă datait, pentru că nevoile reale sunt atât de mari, variate și presante, încât trebuie soluționate în ordinea urgenței; ceea ce poate răsturna orice program, ori cât de bine ar fi conceput și alcătuit acesta.

Din acest punct de vedere partidul național-tărănesc se poate mândri că a găsit cea mai potrivită formulă: armonizarea intereselor tuturor claselor producătoare. Durata guvernării și a existenței acestui partid este condiționată de realizarea acestei formule ideale. Menținerea echilibrului social este cel mai real și practic ideal politic al tuturor vremurilor, dar mai ales astăzi, când politica se confundă cu economia politică.

Di Madgearu a spus un mare adevăr afirmând că democrația nu poate exista ca sistem de guvernare, decât atunci când se bazează pe realități.

Ori, această realitate se exprimă admirabil prin dezideratul partidului național-tărănesc: armonizarea intereselor tuturor claselor producătoare. A căuta alt adevăr, altă ideologie, înseamnă a pierde timpul cu cercetări zadarnice de laborator și cu preocupări teoretice sterile; înseamnă a ignora realitățile, a orbecăi în întuneric.

Dar di Madgearu a făcut o adevărată confesiune democratică prin enunțarea și recunoașterea dreptului de critică obiectivă în sânul partidului și din partea acelor care au dovedit spiritul lor democratic și au militat cu dragoste și profundă convingere pentru izbânda democrației românești. Di Madgearu a spus tineretului că acceptă orice critică ideologică, când partidul deviază dela linia de ideaiune ce și-a impus, că admite orice critică a actelor de guvernământ, când nu sunt conforme cu principiile partidului. Critică largă, critică obiectivă bazată pe argumente, critică sănătoasă și constructivă, iată partea cea mai importantă din discursul dlui Madgearu, prin care se spulberă și povestea de ultima oră a recrutării de capete aplecate din rândurile tineretului. Partidul poate impune în anumite momente și situațiuni o atitudine unitară, ce se traduce prin noțiunea „disciplină de partid”, dar nu poate interzice critica sinceră pentru că ea este oxigenul democrației.

Nimeni nu ne poate cere supunere oarbă, nimeni nu ne poate impune atitudini contrare convingerii noastre intime, pentru că ne sunt mai scumpe convingerile și idealurile decât orice altă comoară din lume. Lupta noastră politică s'a alimentat din convingere și idealuri, cari au format fundamentul de beton armat al rezistenței noastre dârze și al credinței noastre fondate, care însă va sucoasta deodată cu năruirea acestor idealuri.

Aceasta o știe prea bine partidul și guvernul, dar mai ales guvernul.

I. MARTALOGU.

DICTATURA PRESEI

(at.). O buruiană nouă și-a făcut apariția pe holdele politice românești. Prima sămânță a fost sămânțată de dracul vieții noastre publice: Tancred, încălzită însă aceasta la razele calde ale indiferentismului nostru ea a luat o dezvoltare rapidă impestrițând viața noastră publică cu acea buruiană urâtă care s'ar putea numi: Dictatura presei.

De câțiva ani încoace tiparnițele din România furnizau masei mari niște cotidiene, adevărate capodopere ale scrisului zilnic, furnizau niște hârtii pe a căror spate nu s'au tras brazde, decât pentru a sămâna în ele sămânța curată a adevăratelor nizuini adevărate românești, dar... durere... câteva coale din teancul impozant al cărei proprietar unic era conștiința românească, a început a-și lua o nouă... orientare.

În baza unei greșeli mari câteva din cele mai demne cotidiene ignorând trecutul, scuițând prezentul și disprețuind hazard viitorul, par a se fi aruncat în brațele primitoare și așteptate de noi tovarășe ale aceluia produs de tipar cu care răsboindu-se înainte vreme, pare a se fi molipsit de cuprinsul lor.

Azi ele — unite în tendința lor comună de a instăpâni în țara româ-

nească ceva inedit: dictatura de presă, se erijază în moralisti, logicieni și dogmatisti infaibili, vorbind de sus, îngânați ofenzători și disprețuitori cu toată lumea, care nu are un locșor cât de modest în registrele administrației lor.

Și aceste ziare suprataxându-se enorm cer fâțiș transformarea redacțiilor în tot atâtea cabinete dictatoriale.

Este o monstruoziitate aceasta! Este o greșală teribilă, care nu poate scăpa sancțiunii morale.

Noi c i grupați în jurul acestei gazete hărțuite, o spunem aceasta clar și fără subînțelesuri. Am fost vecinic respectuoși ai afirmării neștirbite a nizuințelor românești în presă, nimeni însă nu ne poate obliga să ratificăm o hegemonie di tatorială a presei în țară. Întăiu pentru că supraautoritatea infailibilă a presei — cum vor câțiva să o traducă în fapt, este ceva hazardat și apoi pentru că ar fi cea mai monstruoasă creație constituțională.

Am crezut în trecut deci credem și azi că presa trebuie să fie și pe mai departe o putere serioasă și respectată în Stat, trebuie însă să-și păstreze rolul de factor consultativ trebuie să rămână un mijloc puternic de convingere a

(Continuare pe pag. II.)

Replica studențimii române

De Bazil Gruia.

Există pentru fiecare popor, de asupra mărunțelor hărțuiri politice ancorate în cotidian, a serie de probleme cari se integrează în însăși esența rasei și spiritualității sale.

Ele svănesc latent în îndărătnicul instinct de conservare al neamului și se ridică, ca niște porunci, pe planul conștiinței naționale, ori de câte ori acuitatea lor reclamă o deslegare urgentă.

Istoria e martora atâtor grele încercări abătute și asupra poporului nostru, din care fără nici un orgoliu, putem spune că am ieșit întotdeauna triumfători.

O rezistență dăcoasă supraumană și la momentul oportun o dramatică ofensivă care a aruncat în luptă toate energiile neamului ne-a învrednicit să realizăm în 1918 la Alba-Iulia porunca implacabilă a istoriei: unitatea națională a tuturor Românilor.

Poporul nostru și-a afirmat de atâtea ori rostul natural și istoric pe aceste pământuri dintre Ceremuș și Dunăre unde n'a fost adus de capriciul haihului al nimănu, ci s'a ridicat — orgolioasă viță română — din huma băștinasă a străbunilor săi.

De aceea oridecâteori a îndrăsnit cineva să se atingă, în orice mod, de patrimoniul nostru național, ne-am ridicat ca un singur om și ne-am apărat. N'am atacat pe nimenia, dar ne-am apărat.

În lumina acestor fugare considerațiuni se încadrează perfect de bine și unele chestiuni de frământată actualitate.

E vorba de pericolul bolșevic, care după ce a anesteziat toată vloga Rusiei încearcă să se întindă în întreaga Europa. Ca o uriașă reptilă ventuzele pericolului roșu s'au cățărât deasupra creștetului lumii și unde au găsit mediu favorabil s'au înfipt în sângele civilizației, au încercat să o distrugă sau au distrus-o.

Rusia stă în fața tuturor ca pilda cea mai vie de ceea ce a fost capabilă „fericirea regimului comunist” care a svârșit această țară în brațele celei mai cumplite tragedii.

În celelalte țări umbra flămurei roșii — s'a întins prea puțin sau aproape de loc. În Italia a fost ucisă în fașe de dictatura lui Mussolini — în alte țări de conștiința trează a popoarelor.

La noi comunism, în senzul unui curent social, putem afirma că nu există. El e repudiat de însuși simțul de conservare al țaranului nostru.

Există, în schimb, la noi, nuclee comuniste în diferitele centre industriale, unde printre miile de muncitori se pot înfiripa mai lesne iluzii într'un raiu pământesc care nu va exista niciodată.

Prin banii și propaganda directă a Moscovei, agenții comuniști au desvol-

(Continuare în pagina III-a)

Dictatura presei

(Continuare din pag. 1-a)

masselor, nu însă un *factor dictatorial*. Presa niciodată nu va putea substitui nici un factor constituțional.

Dar ea trebuie să fie liberă. Noi am luptat contra hoardelor cari prin usurparea vieții Constituționale beneficiind de o censură abuzivă ne violau crezurile prin foarfecile ucigașe a censurei, am luptat contra lor și i-am răpus. Ar fi absolut illogic să milităm pentru reintroducerea ei oricât de abuzivă s'ar dovedi presa anarchică a popeștelui și alții, n'am putea privi însă cu brațele încrucișate și conștiință liniștită o acțiune care sapă precis și sigur la *în-săși temelia* vieții noastre de stat. Aceasta, oricât de roș galben și albastru ar fi vopsite uneltele cu care-și execută planul distrugător.

Guvernul cu atât mai puțin ar putea rămâne pasiv la o asemenea atitudine, căci dacă el într-o vreme fiind stăpân indiscutabil peste țară a îndepărtat *rece* dela sine fie numai și gândul unei dictaturi, evident că va avea țaria și noi masele gata de jertfă îi vom sta într'ajutor fără șovăire să scoată din mână oricui arma periculoasă, a tendinței dictatoriale chiar dacă ele s'ar găsi ascunse ori fătis în redacții.

Presa națională oricâți logicieni oricâți „Goliați“ ori alți pornografi politici ar avea la redacție nu poate avea alt rost, de cât, ce are și în alte State mai mult și mai puțin civilizate ca și noi, aceea de susținătoare, demnă serioasă și respectată a nevoilor țării, iar nu cazanului Satanei, în care să se cultive semânța interminabilelor intrigi țigănești, care dacă *pentru un moment* pot distra, în mod durabil nu pot decât să pericliteze grav patrimoniul scump al tuturor românilor.

Un disperat

Scandalul petrecut săptămâna trecută la Cameră a scos din nou în relief figura intempensivă și capricioasă a drului Lupu.

Reputat vagabond politic trecut aproape prin toate partidele politice dl doctor Lupu e într'un conflict cu sine însuși. Un dureros conflict de conștiință.

Căci trecerea rapidă dintr-o parte a terenului politic în cealaltă, bruscare a situației prin alungarea unei doctrine și înhămarea la o altă doctrină fabricată peste noapte, toate aceste coborâri și urcări de temperatură a termometrului dsale politic i-a distrus echilibrul politic, pierzând simțul realității și al măsurii. Așa de exemplu cu ocazia scandalului recent dela Cameră când pornirea drului Lupu n'a mai păstrat nici o limită.

Cele mai triviale și birjărești calificative ca „Excrocule“, „Idiotule“, „Nemernicule“ — au fost aruncate larg în discuția asupra alegerilor comunale din Capitală, de acest „fost liberal“, „fost țărănist“, „fost național-țărănist“, care se chiamă dr. N. Lupu.

Nivelul debaterilor parlamentare care ar trebui să fie acela al unor ample discuții academice a fost fără nici o jenă coborât în noroiul tuturor adjectivelor degradante și zornăitoare din pintenii rușinei naționale.

Cum să interpretăm ieșirea nefericită dela Cameră a drului Lupu?

Pur și simplu ca gestul unui disperat care văzând cum îi fuge terenul de sub picioare, încearcă o ultimă salvare pentru a nu cădea definitiv în neant.

Drul Lupu constată zi de zi că e departe de a fi reprezentantul țărănișmului în România și că țara noastră nici nu prea știe de partidul dsale „țărănist“.

În ultimele alegeri s'a dovedit că electoralicește drul Lupu e aproape inexistent. Această nouă desiluzie l-a făcut să iasă din sărite.

Prima consecință a acestei situații enervante a fost pornirea-i trivială dela Cameră care l-a făcut cel mai temut rival al birjarilor din Capitală.

Ce să-i faci dacă drul Lupu e disperat? *Valeriu V. Pogăceanu.*

Suntem din tradiția noastră, devotați ideilor democratice. Am suferit pentru ele, vom suferi, dacă va fi nevoie și mai departe, pentru ele, dar din mica noastră copilărie suntem obișnuiți a ne iubi țara și neamul și dacă ne iubim țara și neamul, trebuie să ne iubim și așezămintele, pe care se întemeiază în existența și desvoltarea lor.

De aceia, domnilor deputați, cu depline răspunderi înaintea dvoastră, care reprezentați Națiunea, și cu deplinul simțământ al răspunderii înaintea justiției acestei țări, suntem hotărâți a merge înainte, pentru a apăra cu drepturile legale pe care le avem, și pe cari suntem datori să le folosim spre binele acestei țări, pentru a apăra așezămintele fundamentale ale ei. Ceeace am făcut ca reprezentanți adevărați ai Națiunii n'am greșit în cea mai mică măsură, nici în ce privește credințele noastre politice și trecutul nostru politic și nici în contra Constituției și nici în contra intereselor mari de o viață curată democratică a acestei Națiuni.

(Din strălucitul discurs al dlui prim-ministru Iuliu Maniu, în chestia confiscării ziarelor.)

Legea contra alarmismului

Anumite ziare puse în slujba opoziției liberalo-averescane, au început în timpul din urmă să fipe pe cel mai strident ton, alarmând opinia publică prin tot felul de știri tendențioase.

Presa aceasta de mahala, deși se tipărește în Centrul Capi'alei, destramă zilnic cu o criminală reacredință tot ce a mai ramas bun și neatins de holera desmățului și a minciunii, prin colportarea celor mai murdare calomnii, lucrături tenebroase, comploturi mizerabile.

Dacă într-o cărciumă s'au bătut doi oameni din simple neînțelegeri personale ori alcoolice, presa sus amintită îi dă proporții de mare scandal, de anarhie, de revoluție. Fără nici o măsură, din cea mai neînsemnată chestiune acești scribi fac o mare problemă de stat, alarmând până și ultimul for constituțional: Regența.

Cazul e de o ardentă actualitate mai ales în ce privește Basarabia.

N'a contestat nimeni niciodată că în provincia de peste Prut situația nu e mai rea decât în celelalte provincii.

Tragedia economică și situația geografică a Basarabiei în imediată apropiere de Rusia, au contribuit în mare parte la crearea unei stări de spirit mai enervantă decât în restul pământului românesc.

Dar dela această justă constatare și până la proporțiile pe care presa opoziției o dă situației din Basarabia e o mare distanță.

Noi am arătat și în alte rânduri care este substratul acestei prezentări disproporționate a problemei basarabene.

Tot ce se scrie peste limita adevăratei situații din Basarabia e făcut dintr'un murdar și sectar interes de partid, al clicei liberalo-averescane.

Tot ce trece peste acest prag al realității problemei, e făcut dintr'un tendențios calcul: acela al unei demonstrații fictive că în Basarabia e neliniște, foamete, bolșevism — și prin urmare de a așeza guvernul în postura că nu ar putea face față situației. Concluzia — după calculul lor meschin — este ușur de prevăzut: guvernul fiind slab, singura soluție e „salvarea țării“ (!) de către d. Vintilă Brătianu. (sic!)

Așadar *alarma* acestor domni pe lângă că e atât de meschină e și criminală și păgubitoare țării.

Căci denaturează adevărata situație a problemelor prin o tendențioasă colportare de știri false, sămănătoare de panică.

De aceea inițiativa guvernului pentru aducerea proiectului de lege a reprimării alarmismului e, cât se poate de bine venită.

O justifică atât o imperioasă poruncă morală cât și o urgentă necesitate națională.

Tendențe neputincioase.

Unele ziare au svârlit în circulație svonul unui guvern Argetoianu—Știrbei, ca rezultat al unei lucrături oculate de camarilă, care să se substituie voinții poporului.

Această versiune, deși n'are absolut nici un temei, readuce sugestiv veche formulă a dlui Nicolae Iorga: „Fierbe iar cazanul satanei?“

Chestiunea n'ar merita atenție, tocmai fiindcă e imposibilă ca realizare.

Totuși fiindcă principial se pune în discuție problema camarilei, care s'a mai discutat în acest ziar, ne oprim asupra ei.

Ce vor anume trăgătorii de sfori? Ca prin manevre culte și mizerabile să treacă peste indicațiile poporului — care singur poate recomanda factorului constituțional înlocuirea unui guvern cu altul?

Nu se gândesc că prin readucerea, prin imposibil, a stărilor tulburi de ieri, când suveranitatea poporului a fost doar o ficțiune, s'ar crea o stare de spirit și o situație pentru țară care cine știe unde ar putea duce?!

Să se gândiască orice român conștient că datoria ceasului de față e alta decât a-ți irosi energia în lucrături tenebroase, fără nici un rod folositor neamului.

Dar punând chestiunea pe cealaltă latură, vă întrebăm pur și simplu: Ce ar putea determina înlocuirea guvernului Maniu? N'au lucrat actualii guvernanti în cele 16 luni de conducere din toate răspunerile pentru salvarea prestigiului și averii naționale din părâjina lăsată de regimete trecute? Nu s'a creat României, prin o seamă de măsuri occidentale și legaliste, o situație favorabilă externă făcându-o respectată și iubită?!

Nu s'a dovedit prin recente alegeri județene și comunale că marea masă a poporului și opinia publică e alături de guvernul Maniu? Atunci?

Atunci de ce unii oameni cari n'au de lucru, nu și văd de o treabă mai folositoare țării decât de a întreprinde campanii murdare de calomnie și discreditare a guvernului?!

Avem nevoie de consolidare pe toate tărâmurile, de ce umblă acești oameni cu trageri de sfori și cu lucrături absolut păgubitoare țării?!

Deaceia acești oameni trebuiesc scoși la iveală și sbiciuiți ca să le treacă pofta de aventuri pe spinarea țării.

Deaceia socotim că și legea contra alarmismului e absolut perfect justificată.

Căci România nu mai poate rămâne sclava tuturor donchișoților politici cari pentru acapararea puterii recurg la cele mai mizerabile și antipatriotice mijloace.

De altfel tendințele camarilei de a se substitui încă odată voinții naționale se vor prăbuși într'o simțită neputință.

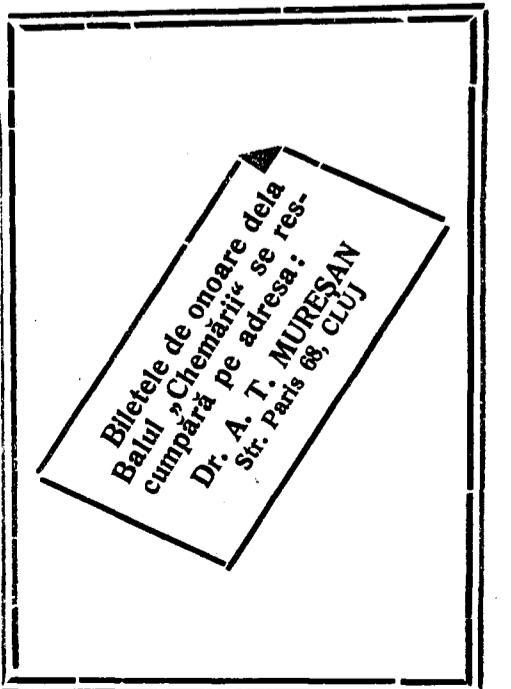
Guvernul actual e impus în fruntea țării prin voința poporului și încrederea Coroanei.

Cine calcă peste aceste singure foruri va trebui să cadă învins.

Evenimentele ne vor confirma.

Prieteni și abonații ziarului nostru sunt rugați a aprecia eforturile materiale ale ziarului nostru, sprijinindu-ne cu achitarea abonamentului: Nu suntem un ziar comercializat, nici un ziar susținut. Pe lângă grija mare ce depunem în redactarea ziarului nostru, ne apasă greu și grija materială. Nu vrem comercializarea, nici aservirea scrisului nostru; preferim a apela la sprijinul distinșilor pretini și abonați ai noștri. Mai presus de sumă, noi apreciem gestul.

Redacția

Libertatea presei și a gândului

Replica studențimii române

Ceva grozav. Libertatea presei, a gândirii și convingerilor e sugrumată și încălcată în picioare de către guvernul Maniu. De necrezut. Și totuși așa este. Cu litere de o schioapă, de un colorit roșu alarmist, cu fineța și brutalitatea stilistică proprie celor „ziebene Iahre von zu Hause” a fiercării mănăstire de condei ne identifică asupra acestui adevăr unisonitatea presei reacționare, democratice și independente de nuanța *sloboziană* a dlui Nae Nicușor Ionescu. Și când pe aceiași chestie reacțiunea a devenit democrată, democrația reacționară, iar independența, dependența acestor două, desigur, că la baza acestei miraculoase metamorfozări, trebuie să vedem un pericol iminent, de care datori suntem a ne da seama pentru a-l înlătura de cu vreme.

Și cercetând pericolul, care a dus la concubinajul incestuos al reacțiunii cu democrația (sui generis) îl găsim în rigiditatea alor două articole de lege.

În aceste articole de lege se prevede, — horibile dictu — că vor fi pedepsiți cu închisoare corecțională, cei ce vor răspândi în public prin publicațiuni, broșuri, ziare etc. ... fapte neadevărate de natură a produce panică sau a turbura siguranța statului, ordinea publică sau liniștea cetățenilor.

Este atât de clară și precisă dispoziția legală, că înțelesul intenționat de legiuitor se degajează din ea fără a fi nevoie a recurge la mijloacele migăloase al interpretării. Clar și precis. Ni se pune stavilă gurii și gândirii noastre, și de ce această stavilă? În interesul statului și a cetățenilor.

Curioasă mentalitate mai are și guvernul Maniu. Auzi neică, să vină și să ne oprească a scrie și a vorbi, ce vroim noi, numai de grija binelui statului și a cetățenilor. De neînchipuit. În definitiv, noi plebea, cari

pe umerii noștri purtăm greul acestei țări, nu pentru aceea am dus cu atâta tenacitate și asiduitate lupta grea pentru înscăunarea actualului guvern la putere, ca să-și spargă capul cu interesul statului și binelui obștesc.

Am înțeles, ca venind partidul la putere să respecte libertatea presei și a gândirii fără nici o restricțiune. Astfel, că nu putem accepta acum, ca binele statului, ordinea publică, liniștea cetățenilor să fie un corolar al acestor libertăți. Nu ne interesează aceste noțiuni — cari tocmai în urma valorii lor superioare ne sunt și trebuie să ne fie străine — nouă doar ne trebuie absolută libertate de presă și de gândire și în detrimentul acestei libertăți nu admitem valorificarea unor principii, ce își au solul fertil în apus, dar nici de cum în deșanțul nostru orient.

Și ne vedem nevoiți a protesta contra îngădării libertății presei pe motivul ordinii publice și a liniștii cetățenilor și din considerațiunea, că presa noastră a dat dovadă ca nici o altă presă de pe glob, că știe să se folosească de libertate neîngrădită și nestavilită.

Și sine ira et studio trebuie de fapt să recunoaștem, că presa noastră a și știut dar s'a și folosit de libertatea presei.

Și dacă avem această dovadă, și dacă ne-am convins, că libertatea ne-mărginită a priit presei noastre, atunci la ce să venim cu jonglerii ca ordine de stat, liniștea cetățenilor etc. pentru a stânjeni presa în libertatea ei.

Să abandoneze deci guvernul noțiunile supărătoare pentru libertatea presei, și să asigure o libertate fără margini, căci doar presa noastră a dat dovadă, că știe cu vârf și îndesat să se folosească de această libertate.

AL. HORGĂ.

Expunerea dlui deputat dr. V. V. Tilea asupra Conferinței Internaționale a Armistițiului Vamal

Cluj. — Marți în 25 c. orele 11 jum. a. m. a avut loc în localul Clubului partidului național-tărănesc o documentată expunere a fratelui deputat V. V. Tilea, despre Conferința Internațională a Armistițiului Vamal.

Conferențiarul pleacă dela o judicioasă și reală constatare: războiul mondial restabilind echilibrul politic al Europei, a produs fatal un dezechilibru economic general.

Din cauza desorganizării producției și consumației, din cauza taxelor vamale ridicate, din cauza datoriilor față de America, dezechilibrul economic s'a agravat tot mai mult în toate statele Europei. Liga Națiunilor, creată nu numai pentru menținerea echilibrului politic european ci și pentru asigurarea unui echilibru economic cât mai fericit — s'a străduit din toate puterile ca să soluționeze criza economică mondială.

Conducătorii Ligii Națiunilor au înțeles că interdependența politică și economică e o reală necesitate. Din aceste considerații și-a creiat diferite secțiuni economice, precum și un secretariat și un comitet economic consultativ.

Acest comitet a convocat mai multe conferințe, dintre cari cea din 1927 s'a încheiat cu propuneri concrete satisfăcătoare.

În general Secretariatul și Comitetul Economic al Ligii Națiunilor s'a preocupat intens de problemele economice care se pun pentru statele europene actuale, ca de ex.: unificarea nomenclaturilor tarifare, abolirea protecționismului indirect, stabilirea unei interdependențe economice etc.

Conferința recentă a armistițiului vamal a însemnat un pas înainte în năzuința generală a statelor europene

de a soluționa grozava criză economică mondială.

Totuși din primele zile Conferința a întâmpinat mari greutăți. Pentru o mai rodnică activitate s'au creat în sânul conferinței două comisii cu mai multe subcomisii. Prima comisie s'a ocupat de data intrării în vigoare a armistițiului vamal, de excepțiuni și de cauza catastrofală, chestiuni cari au întâmpinat greutăți aproape insurmontabile.

A doua comisie s'a ocupat de criza economică mondială și a propus și cuvenitele soluții. Dintre aceste soluții de îndreptare a crizei s'a ridicat în atenția generală, propunerea dlui ministru Virgil Madgearu, care a preconizat un acord regional cu sistem preferențial și propunerea Austriei de a reduce grăul la import cu 50 la sută.

Nu s'a putut ajunge la o soluție unitară deoarece încă din primul moment statele s'au separat pe diverse chestiuni, comerciale, agrare, industriale. Rezultatul conferinței s'a redus la constatarea unei crize economice mondiale și la hotărârea fermă de a se soluționa această criză.

Ideal ar fi o Pan-Europă economică sau cel puțin o Uniune Vamală mai ușor realizabilă. România va trebui să-și caute locul specific economic în această Uniune — în caz că s'ar realiza — pentru desfacerea cât mai rentabilă a produselor sale. Producția agrară nu ne va da un profit prea mare de aceea va trebui să înființăm industrializarea agrară.

Ar fi de dorit ca tineretul să se aplece stărilor asupra acestor probleme economice, de cari depinde fericirea generală a României.

(Continuare din pag. I-a)

în ultima vreme o activitate așa de febrilă, încât n'au fost scutiți de unele simptome, cari reclamă urgente măsuri.

Dar înainte ca să se aducă vre-o lege specială contra comuniștilor — replica împotriva pericolului roșu s'a dat spontan de către chiar generația conducătoare de mâine a țării, studențimea universitară. E atât de important și semnificativ acest lucru, încât se impune dela sine unei deosebite sublinieri. Săptămâna aceasta, câteva mii de studenți s'au întrunit la București, au protestat hotărât împotriva uneltirilor comuniste ale agenților Moscovei, au ieșit apoi pe străzi și disciplinat au format un mare cortegiu pe străzile Capitalei — s'au oprit la Palatul din Calea Victoriei, cântând Imnul Regal.

Pe tot parcursul străzilor s'a menținut cea mai exemplară ordine, cu toate acestea au fost înfierate crâncen „or-

ganizațiile bolșevice”, „presa comunistă și s'a reliefat aceeași voință dărză a tinerimii „România, a Românilor”. Ce înseamnă aceasta? Înseamnă că generația de mâine se încadrează în linia dieaptă a naționalismului intransigent moștenit dela înaintași și e hotărâtă să apere demn patrimoniul rasei și spiritualității noastre. E și natural de altfel ca orice pericol să treziască o mai vie rezonanță în sufletul tineretului, care a stat întotdeauna în fruntea marilor realizări naționale. Peste Avram Iancu n'au trecut în 1848 decât abia două decade.

Manifestația studentescă dela București a ridicat încă odată prestigiul și aureola tineretului nostru. Ea constituie cea mai hotărâtă replică împotriva comunismului și cea mai demnă afirmare națională a studențimii române.

Bazil Gruia.

In jurul desființării unor instituții românești

Veste tristă pentru ceice cunosc mai de aproape situația precară a pușinilor români din Aiud, vechea cetate calvinistă a județului Alba. E vorba să se desființeze un focar de cultură românească: liceul „Titu Maiorescu”.

Dupăcât aflăm, chestiunea s'a pus pe motivul, că într'un județ funcționează 2 licee: unul în Aiud, iar celalalt în Alba-Iulia. Și cum unul se pare de prisos, trebuie desființat. Bine, dar cum stă'n cu cele două licee maghiare din același județ? : cu liceul romano-catolic din Alba-Iulia al lui Majláth, și cu faimosul colegiu „Bethlen” din Aiud, căruia luându-i-se pădurile acaparate pe nedrept dela comunile românești din jur, caută acum să și le recâștige prin nesfârșitele deputații făfarnice, la București? Aceste, ca instituții, ce-și păstrează mereu contactul cu cei din metropola Ungariei, n'au devenit de prisos într'un singur județ?

Cunoaștem doar cu toții frământările în jurul mutării Prefecturii din Aiud la Alba-Iulia, unde viața românească — fără îndoială — e mai pronunțată, ca în Aiud. Iar azi, când se discută con-

damnarea la moarte al ultimului factor, ce întreține încă licărirea elementului românesc într'un oraș minoritar, cerbicos, la ce ne mai putem aștepta?

Recunoaștem, e o binevenită măsură aceasta în momentul, când suntem amenințați de un proletariat și șomaj intelectual, dar aplicarea ei, să se facă cu cea mai precumpănită prevedere: acolo, unde elementul românesc e covârșitor, și nicidecum în orașe cu populație pur minoritară, dat fiind, că o țară se cărmuește întotdeauna dela orașe și nu dela sate.

Cazul de care ne ocupăm, reclamă deci cea mai încordată atenție. Să zăvoretști porțile liceului „Titu Maiorescu” din Aiud, înseamnă înmormântarea pe veci a vieții românești în acest leagăn străvechiu al magnaților unguri.

Suntem ferm convinși, că în urma demersurilor făcute de populația românească din Aiud, d-l Ministrul al Instrucțiunii, va lua în considerare motivele expuse aci, pentru evitarea la timp a unui rău, ce numai daune ar putea aduce așezământului nostru național.

O. Argeșiu.

PRIMĂRIA MUNICIPIULUI CLUJ

Nr. 3865—1930.

ANUNȚ

Municipiul Cluj va închiria pe cale de licitație publică cu oferte în scris, închise și sigilate localurile de prăvălie mai jos înșirate pe durata de 3 ani dela data predării către noul chiriaș. Licitatiunile se vor ținea în conformitate cu dispozițiunile legii asupra Contabilității publice înaintea Comisiei de licitație delegată în acest scop, sala de ședințe și anume în ziua de 9 Aprilie 1930, orele 11 a. m. pentru:

1. Localul ocupat de dna văd. lui Ștefan Feher din Str. Memorandului No. 21.
2. Localul ocupat de către Sindicatul funcționarilor particulari din Str. Memorandului 21.
3. Localul ocupat de către dl Iuliu Mezei din Piața Unirii No. 1.
4. Localul ocupat de către dl Mihail Nagy din Str. Regina Maria 2.
5. Localul ocupat de către dl Nicolae Roșca din Str. Reg. Maria 2.
6. Localul ocupat de către dl G. Onișor din Piața Unirii No. 2. Iar în ziua de 10 Aprilie 1930 orele 11 a. m. pentru:
7. Localul ocupat de către dl Alexandru Fejer din Strada Decebal No. 1.
8. Localul ocupat de către dnii Andone și Grün din Piața Mihai Viteazul 35.
9. Localul ocupat de dl Emil Bucur din Piața Mihai Viteazul 35.
10. Localul ocupat de către dna văd. lui Iosif Mandel din Piața Mihai Viteazul No. 35.

Condițiunile de licitație se pot vedea în biroul Serviciului economic al Primăriei.

Cluj, la 21 Martie 1930.

Primăria Municipiului Cluj.

Acest guvern reprezintă un democratism țărănesc și național, și-l va reprezenta atât la guvern cât și în opoziție, în contra tuturor bârfelilor. Să ferească Dumnezeu să se violeze voința acestei națiuni, fiindcă am merge spre prăpastia declinului și a pierzării.

Domnilor deputați, am dorit să ajungem la guvern pentru a înfăptui un program, care se întemeie pe un trecut plin de jertfe și de convingeri neclintite. Cu toții știți, și știe și cel din urmă bârfitor care cutează să se atingă de Iuliu Maniu — care și în Ungaria ar fi putut să ajungă, dacă ar fi vrut să renunțe la principiile sale și la interesele neamului său ministru, ori chiar și prim-ministru, după cum un Alexandru Wekerle, șvab, din prima generație, emigrat din Württemberg, a ajuns în două rânduri prim-ministru, — credeți dv. că acela, despre care un scriitor de talia lui Ivor Kasz a constatat că este cel mai superior cap politic în toată incinta Camerii din Budapesta deasupra lui Tisza, a lui Wekerle și a lui Kossuth, deasupra tuturor, — el n'ar fi putut să ajungă la orice demnitate?

Domnilor, care în România-Mare, ce alt ideal poate să-l conducă, după ce soarta și providența divină l-a hărăzit să poată și el contribui, cu mintea lui luminată, la desăvârșirea Unirii decât acela de a așeza viitorul acestei țări, pe temelii trainice, la adăpost de orice pericol intern sau extern? Și dacă suportă supliciul bârfelilor și acuzărilor nedrepte și dacă noi, alături de el, nu ne pierdem încrederea în viitorul acestui partid și acestui program, pe care îl reprezentăm, este că nu stăm pe acea bancă ministerială numai ca să fim miniștri, ci stăm pentru că voința națiunii ne-a ridicat acolo, prin încrederea dvoastră și avem datoria să răspundem la această încredere cu toată munca și cu toate jertfele noastre.

Ce însemnează democrația adevărată, practic aplicată în oricare țară, unde locuitorii au o educație cetățenească, și poporul își manifestă voința prin votul său? Nici liberalii, nici partidul dlui dr. Lupu, nici socialiștii, nu au putut afirma că dvoastră nu sunteți reprezentanții adevărați ai națiunii.

Prezența dv. însemnează că însăși națiunea este prezentă aci și prin voința dv. se manifestă însăși voința națiunii, în această Cameră. Și atunci, câtă vreme Iuliu Maniu are încrederea dv., are încrederea întregii națiuni. Guvernul nostru se bucură de încrederea deplină a Coroanei.

În înalta sa înțelepciune, factorul constituțional știe că țara astăzi este condusă de un bărbat de stat cu adânci convingeri, animat de un patriotism luminat pus în serviciul intereselor națiunii, așa cum știm că este dl Iuliu Maniu. (Aplauze pe băncile majorității).

(Din impunătorul discurs al dlui ministru VAIDA-VOEVOD, ținut în Parlament în 21 Martie a. c.).

Scrisori dela Redacție.

Rubrică permanentă condusă de redactorul nostru special Tutankamen.

D. Răsurceanu, com. Ai, jud. Vai. Da e teribil! M'am suit și eu pe vârful unui munte de zeci de mii de metri înalt și privesc de acolo zbuciumul bieților români. Zău că e teribil! Văzui adunătura averescanilor dela București și am văzut cum plângeau prin satele lor bieții țărani români, din cauza că nu i-a ajutat soarta să poată fi și ei acolo. L'am văzut pe dl Vintilă acasă cum își scărpină barba și ce fain scria apelu către țară. Jalea m'a lovit atunci însă când am văzut bietul popor cum nu mai știa ce să facă, cu cine să se solidarizeze. Cu dl Maniu care pentru poporul românesc a răbdat și răbdă ca și Christos, ori cu averescanii și liberalii cari zece ani s'au purtat foarte bine, n'au răbdat pe nimeni... la guvern, și n'au răbdat nici banii în buzunarele statului mai bine într'ale lor. Da zău, să trăgeau românii de cap și plângeau disperati că le era dor tare de stare de asediu, de teroare electorală, de jandarm politician, de znopeli și alte bunătăți guvernamentale din programul liberalo-averescan. Numele muntelui de zeci de metri înalt, pe care mă găseam? Asta? Cela! Muntele minciunii liberalo-averescană.

DI ESTI DE RĂS. CUM?! Dta ți-ai început cariera politică în grad de „r”, trecând treptat încet în „ar” „nar” „onar” „ionar” „tionar” „uționar” „luționar” „oluționar” „voluționar” apoi „evoluționar” și cu greu ai ajuns să fii „revoluționar”?! Oh! Dle de Răs! Naiv mai ești. Ce naiba! cât nu ți-a trebuit dtale să te erijezi în revoluționar?! Trebuia să te declari cum au făcut aceasta așa genial (?) averescanii, să te declari dintr'una cu o singură lovitură antic-revoluționari, s'au cum își zic ei în fața lumii „anti-revoluționari”. Noi adversarii lor cu două clipe după ei ne-am declarat anti antirevoluționari. Ei să nu rămână bătuți imediat s'au și rebotezat anti antiantirevoluționari.

Acum când citești dta aceste șire paremi-se că n'am ajuns încă la un milion de „anti”, pe când vine revoluția pentru care s'au boțezat ei, eu cred că o să le vină la loc și mințile, ori și-o vor pierde și puțina ce le-a mai rămas, numărând: anti. Dacă nici cu aceasta extrem de patriotică lovitură nu vor reuși să vină la putere, apoi zău nu mai știu când! Sperăm că nu mai în grabă însă ca „în vecii vecilor și ceasul ce o să vie Amin”.

DI CETITORU, com. Degazete. Dragă, dta faci ce vrei și cum crezi de bine. Eu unul nu mai cumpăr de câte-va săptămâni „Cuvântul”, căci... pentru el n'am trei lei pe zi. Ce faci dta, Te privește.

DI TANCRED OPOZIȚIANU, com. Vamprins. Zău că faceți haz în țară, cum vă vâlcăriți că nu veți mai fi liberi în alarmarea opiniei publice contra țării pentru care până acum ați înțeles a aduce jertfa unor guvernări samavolnice. Poporul nu mai poate de compătimit! vostru, că puși odată la index de el nu vi se mai permite nici cel puțin alarmarea lumii contra țării voastre. E culmea! Mai multă dictatură nici că se poate. E grozav ce fac național-țărăniștii ăștea. Nici alarma să nu o admită, deși începea să meargă strună chestiunea!

DI CONȘTIENȚIOSU, com. Abonat, jud. Bun. Vă mulțumim tuturor cari ați grăbit a vă aduce obolul drept contribuție la jertfa ce depunem pe altarul intereselor obștești, ținând viu suflul acestei gazete. Mulțimea, care a grăbit, dând ascultare S. O. S.-urilor mele special sperate să-și plătească abonamentul să fie asigurată de adâncă noastră recunoștință, precum îi rugăm să ne creadă și restanțierii că nu-i vom uita până nu ne vor da și ei posibilitatea unei asemenea mulțumiri publice.

Redactor responsabil:
Dr. A. T. MUREȘAN

Ce s'a întâmplat?

(at) Stau uimit și mă întreb ce grav s'o fi întâmplat săptămâna trecută în aceasta țară, ce blestem aspru și excepțional s'a întins peste ea că înalta Regentă este solicitată aproape zi de zi, predându-i-se memorii peste memorii, cerând urgent îndepărtarea actualului guvern.

Oare de ce? Ce s'a întâmplat? Nimeni nu poate răspunde clar. Mai ales acum concubinajul liberalo-averescan în plină desfășurare sentimentală, parcă a trăznit la închieturile socotelilor reale, căci dacă s'a întâmplat ceva, în această țară apoi s'a întâmplat minunea că apa și focul au dat mână și pare că până'n prezent o mai țin strâns. Focul aventurii noi, și al echivocului maimuțăresc al averescanilor a dat mână cu apa leșetică a liberalilor adversi oricărui încercare de modificare a unor schimbări, pe care în schimb averescanii mai nou le reclamă cu gura spartă.

Poate aceasta s'a întâmplat! Speriați unul de necredința celuilalt, au grăbit care de care a cere puterea pentru el. De ce? Pentru că ei s'au certat.

Când s'au uuit contra noastră au cerut puterea; acum că se despart cer puterea! Dar puterea în această țară nu mai e în funcție de necesități sociale, etnice, politice, culturale?

De când în această țară viața intimă dintre partide a ajuns reglementatorul puterii, a venirii și plecării dela guvern. Cred că aici încă nu am ajuns și nici nu vom ajunge în grabă.

Și totuși ce s'a întâmplat? Ceva trebuie că s'a întâmplat căci Parchetul din București a fost nevoit să citeze spre depunere o fostă semi-excelență averescană (despre care în paranteză fie spus bietul popor român n'a auzit nici înainte, nici după ce a devenit un emeritat al jumătăților de fotolii ministeriale). Nu s'a întâmplat nimic senzațional, câtcă opoziția s'a plictisit de pâinea neagră a unei opoziții adevărate și efective. Decând sunt, ei până acum n'au avut prilej să guste o opoziție veritabilă, o opoziție care și aceasta când nu ajunge o simplă inscenare nici o invitare de: „scoală-te să șed eu” celor cari azi ocupă băncile ministeriale.

Asta s'a întâmplat. De asta strigă ca disperării. De aceea vor mai striga și vor încerca solidarizarea unei cantități umane oareșicare la acțiunea lor. Cum însă numai de aceasta e vorba și cum numai de aceea vor alarmarea țării și pentru nimic ceva mai serios, nu ne temem că guvernul nu-și va ști datoria, îndepărtând chiar la început o acțiune criminală a partidelor de opoziție, de care țara cătuși de puțin nu are nevoie... chiar când ei sunt dispuși să o facă.

Zilele grele și excepțional de serioase ca și cele ale noastre nu pot permite luxul revanșei unor vanități politice vătămăte.

Pentru zile mai bune!
„Nițică răbdare”. Căci mai trăește și țara.

Primăria Municipiului Cluj.

Nr. 27874—1929.

ANUNȚ

Municipiul Cluj escrie licitație publică cu oferte înscrise închise și sigilate pentru construirea unei cafenele restaurant și chiosc pentru tutungerie și ziare în parcul „Regele Mihai I.” și pentru concesionarea acelor localuri.

Licitatiunea se va ținea în conformitate cu art 88—110 din legea Contabilității publice în ziua de 17 Aprilie 1930, ora 11 a. m. înaintea comisiei de licitație, sală de ședință, având concurenții să depună odată cu oferta lor o garanție în numerar sau efecte de stat egală cu 5% din suma totală a costului de construire arătat în ofertă.

Planurile și devizele pentru lucrările din chestiune precum și condițiunile de licitație (caiet de sarcini) se pot vedea în biroul Serviciului economic al Primăriei.

Cluj, la 18 Martie 1930.

Primăria Municipiului Cluj.

Primăria Municipiului Cluj

No. 6369—1929

ANUNȚ

Municipiul Cluj arendează pe cale de licitație publică cu oferte în scris, închise și sigilate, dreptul de pescuit depe râul Someș și Valea Nadășului din cuprinsul orașului Cluj.

Licitatiunea se va ținea înaintea Comisiei de licitație sala de ședință, în ziua de 17 Aprilie 1930 ora 11 a. m.

Ofertanții cari vor lua parte, vor depune o dată cu ofertele la mâna președintelui comisiei de licitație, o garanție de 5 la sută în numerar ori efecte de Stat, care garanție se va întregi după aprobarea ofertei la 10 la sută a sumei oferite.

Condițiunile de licitație se pot vedea în biroul Serviciului economic camera 32.

Cluj, la 18 Martie 1930.

Primăria Municipiului Cluj.

Cetiți „Foaia Noastră”
cea mai mare foaie poporală din țară.